

## Joensuun museoiden aineistojen käyttö Finna -hakupalvelussa

KULILK 29.09.2021 § 68  
2337/02.05.00.01.01/2021

Vuoteen 2018 asti Pohjois-Karjalan museon digitaalisia aineistoja oli selattavissa Museoviraston ylläpitämässä hakupalvelu Suomen Museot Onlinessa. Vuonna 2014 avattiin arkistojen, kirjastojen ja museoiden yhteinen hakupalvelu Finna, jota rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Finnan myötä Museovirasto luopui Suomen Museot Onlinesta.

Pohjois-Karjalan museo on mukana Finnassa, tosin aineistoja ei ole vielä julkaistu palvelussa. Pohjois-Karjalan museolla vaihtui keväällä 2021 kokoelmanhallintajärjestelmä, joka mahdollista kokoelmatietojen viemisen Finnaan. Lisäksi Joensuun museot saivat OKM:ltä vuoden 2020 lopussa 29 700 euron avustuksen Finna museot Joensuussa -hankkeeseen, jonka puitteissa edistetään museokokoelmien digitointia.

Finna on koti Suomen miljoonille kulttuuri- ja tiedeaineistoille. Kansalliskirjasto ylläpitää ja kehittää Finna-palvelua jatkuvasti yhteistyössä arkistojen, kirjastojen, museoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tehdä tiedon löytämisestä ja käyttämisestä sekä uuden oppimisesta mahdollisimman helppoa ja turvallista.

Pohjois-Karjalan museolla on valokuva-arkistossa noin 205 000 valokuvaa, joista on digitoitu 22 % ja luetteloitu 20 % museon kokoelmanhallintajärjestelmään. Museon kokoelmissa on 27 900 esinettä, joista on luetteloitu 83 %. Museon valokuva-arkistopalvelujen käyttö on maksullista kulttuuri- ja liikuntalautakunnan vuosittain hyväksymien taksojen mukaan. Pohjois-Karjalan museo perii kuvapalveluista käyttöoikeusmaksun 20 euroa / kuva ja digitointimaksun 5 euroa / kuva. Kaupallinen käyttö on 61 euroa /kuva (sis. alv 24 %). Taidemuseon kuvien kaupallinen käyttö maksaa 61 euroa ja muu käyttö 41 euroa (sis. alv. 24 %).

Joensuun taidemuseon kokoelmissa on 6 475 taideteosta. Kokoelmat sisältävät maalauksia, grafiikkaa, veistoksia, huonekaluja, itämaisia mattoja ja muuta taideteollista esineistöä. Pääpaino on kotimaisella kuvataiteella 1860-luvulta alkaen, mutta kokoelmiin kuuluu myös kiinalaista rituaali- ja käyttöesineistöä ja rullamaalauksia sekä itämaisia veistoksia, persialaista keramiikkaa ja antiikin kokoelma. Taidemuseossa on myös arkistoaineistoa: professori Onni Okkosen arkisto käsittää noin 7,5 hyllymetriä, taiteilija Oscar Parviaisen arkisto kolme hyllymetriä sekä 400 negatiivia ja taiteilija Taisto Martiskaisen arkisto kolme hyllymetriä. Arkistoaineisto on pääosin luettelomatonta.

Finna museot Joensuussa – hankkeessa on digitoitu Pohjois-Karjalan museon kokoelmista 1372 valokuvaa (mm. Joensuuhun, Laatokan Karjalaan ja oopperalaulaja Maikki Järnefelt-Palmgreniin liittyviä kuvia) ja taidemuseon kokoelmista digitoitu 1000 ja luetteloitu 615 kirjettä Onni Okkosen kirjeenvaihdosta. Mainitut aineistot on tarkoitus julkaista Finnassa syksyn 2021 aikana.

Joensuun museoiden tavoitteena lisätä sekä kokoelmien digitaalista saatavuutta ja tunnettuutta julkaisemalla tietoja hakupalvelu Finnassa. Pohjois-Karjalan museon valokuva-aineiston julkaisu helpottaa erityisesti asiakaspalvelua museon valokuva-arkistossa. Taidemuseon arkistoaineiston julkaiseminen edistää aineistojen saavutettavuutta tutkijoille ja muille kiinnostuneille sekä alkuperäisen aineiston säilymistä käsittelykertojen vähentyessä.

Monet suomalaiset museot ovat vieneet kokoelmatietojaan Finnaan luopuen samalla kuvien käyttöoikeusmaksuista ja luovuttaneet hakupalvelussa julkaistavat valokuvat vapaasti asiakkaiden käyttöön, myös kaupalliseen käyttöön. Esimerkiksi Museoviraston, Espoon kaupunginmuseon ja Puolustusvoimien kuva-arkiston kuvat ovat ilmaisia ja vapaasti käytettävissä.

Joensuun museoiden on tarkoitus seurata valtakunnallista trendiä ja avata tiettyjä aineistoja vapaaseen käyttöön Finnassa. Syksyn 2021 aikana Joensuun museot siirtävät Finnaan mainitussa hankkeessa digitoidut kuvat ja arkistoaineiston. Jatkossa Pohjois-Karjalan museon osalta viedään Finnaan sellaisia usein kysyttyjä digitaalisia kuvia, jotka aiheuttavat runsaasti kuvatilauksia sekä luovutettuun Karjalaan liittyviä kuvia. Tarkoitus on, että Finnaan viedyt Pohjois-Karjalan museon digitaaliset kuva-aineistot ovat vapaasti saatavilla, myös kaupalliseen käyttöön. Pohjois-Karjalan museon valokuva-arkistossa muutoin asioivilta peritään palveluista edelleen maksua.

Joensuun taidemuseon teoskuvia julkaistaan myöhemmin Finnassa, mutta tekijänoikeussyistä taideteosten teoskuvia ja arkistoaineistoa ei voida antaa vapaaseen, kaupalliseen käyttöön. Taidemuseon teoskuvista peritään edelleen käyttöoikeus- sekä digitointi- ja kuvankäsittelymaksua lautakunnan hyväksymien päätösten mukaisesti.

Pohjois-Karjalan museon valokuva-arkistosta kertyneiden käyttöoikeusmaksujen taloudellinen vaikutus oli vuonna 2020 noin 600 euroa ja kuluvana vuonna noin 500 euroa. Kuvasta perityn digitointi- ja kuvankäsittelymaksun tilalle ehdotetaan kuvien toimitusmaksua, joka olisi suuruudeltaan 13 euroa / kuva. Muutokset tulevat voimaan syksyn aikana, kun valokuvien julkaiseminen aloitetaan Finnassa.

Valmistelija: museonjohtaja

**Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:**  
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

muuttaa Joensuun museoiden valokuvapalvelujen hinnoittelua niin, että hakupalvelu Finnassa julkaistavat Pohjois-Karjalan museon digitaaliset kuvat ovat vapaasti käytettävissä, myös kaupallisesti. Ehtona Pohjois-Karjalan museon valokuvien julkaisulle on, että julkaistaessa mainitaan museon nimi ja tiedossa oleva kuvaajan nimi. Kuvia ei saa muunnella ilman museon lupaa.

Samalla Pohjois-Karjalan museossa luovutaan kuvan käyttöoikeusmaksusta, digitointi- ja kuvankäsittelymaksun tilalle tulee kuvan toimitusmaksu 13 euroa / kuva. Muutokset tulevat voimaan syksyn aikana, kun valokuvien julkaiseminen aloitetaan Finnassa. Mikäli asiakas haluaa Finna-hakupalvelussa olevan valokuvan digitoitavan uudelleen, palvelusta peritään yllä mainittu kuvan toimitusmaksu. Taidemuseon arkistoaineiston käytöstä on ilmoitettava lähdeviitteissä tai kuvan yhteydessä. Kuvista peritään kulttuuri- ja liikuntalautakunnan hyväksymät taksat.

**Päätös:**  
Hyväksyttiin yksimielisesti.

Museonjohtaja Tarja Raninen-Siiskonen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.